

Cent anys del Canaler

Xavier Garcia

Escriptor

Demà dissabte, a l'Hort de Cruells de Roquetes, el Festival de Música Tradicionàrius de les Terres de l'Ebre commemora els cents anys del naixement del cèlebre cantador roquetenc Josep Garcia, "lo Canaler", i els deu de la seva mort. Ja m'imagino que serà una nit repicada, amb els Quicos, Los Sirgadors, grallers, cantadors com Joseret i Rondalla i música folk dels Stukats del Bolet i La Carrau.

I és el que el Canaler em porta records de quan el vaig escoltar per primera vegada —el 1978, em sembla, a Santa Bàrbara, acompanyant la comitiva periodística al voltant del president Tarradellas— i de quan el vaig conèixer, potser un parell d'anys abans de morir, que fou a la casa hortolana de Tortosa, on vivien la seva filla i el seu marit, amb qui mantinc des de llavors una relació molt cordial, recordant aquella conversa mentre dinàvem, sota el porxo, enmig dels rengles d'hortalisses, on se'm va revelar l'esperit genuí d'aquest *Homenot del Sud*.

El senyor Josep Garcia, en veure'm, va dispensar-me una d'aquelles abraçades que no s'obliden i, per tota benvinguda, em deixà llegir uns versets seus que deien. "*Xavi Garcia, bon dia!! Tinc lo gust en saluda'l, que m'ha de fer una entrevista i jo li haig de contestar/ per ficar al Punt diari/ que s'escriu en català. És gent de tot lo món/ que mos vénen a visitar/ i en arribar a Catalunya/*

la comencen a voltar/ i es diuen els uns als altres:/ és de lo millor que hi ha".

Quina bonica manera d'obrir els braços a un que no es coneix!. Va ser un diàleg magnífic, ple d'espurnes de la seva vida: records del seu avi, a qui ja van anomenar *lo Canaler* per col·laborar a construir el canal de l'esquerra de l'Ebre; les seves feines agrícoles; els seus inicis com a cantador, de ben petit, quan sa mare el pujava a dalt d'una cadira i li deia: "Au, Pepe, cantal!"; les seves rondes, amb una petita tropa musical, de dia i de nit, pels pobles, entre tavernes o sota els balcons d'enamorats, sempre a peu d'un lloc a l'altre en aquells primers temps d'abans de la Guerra; les seves actuacions, improvisant sempre els seus versos, davant d'altres personalitats empresarials o polítiques, com Joaquín Bau o Marcel·lí Domingo i, en el nostre temps, davant de Josep Tarradellas o Jordi Pujol quan baixaven al sud per veure com estava el tema de l'aigua.

Em recorda, igualment, les eines musicals de la seva rondalla: dos guitarrs, un guitarró, una pandereta i unes castanyetes; em cità el nom dels seus majors, com Balaguer, Perot, Carrinya, el Tivenysà i Boca de Bou; anècdotes de quan cantava davant la família a casa Bau, on recordava que en aquella ocasió no era qüestió de fer proclames obreristes, republicanes i catalanistes, sinó que era "*qüestió d'iglèsia*". Així ho van fer, i el patriar-

ca de l'oli tortosí va allargar-li, satisfet, tres bitllets de deu duros.

Les cançons i versos del Canaler van ser difoses en el seu moment per Ràdio Tortosa gràcies als publicistes, com es deia llavors, Ramon Miravall i Conrad Duran. Després van ser editats quatre cassettes amb algunes de les moltes cançons que van compondre el cantador i els seus músics. L'Ajuntament de Roquetes li dedicà un carrer, just on va néixer, al costat del canal, i el de Tortosa el nomenà Tortosí de l'any. El seu nét, Sisco Ollé, un dels organitzadors del Tradicionàrius ebrenc, i Artur Gaya, el Quico el Célio tan aclamat, han rescatat la personalitat humana i musical de Pepe Garcia.

Quan vaig recorda-li que vaig escoltar-lo davant Tarradellas a Santa Bàrbara, em va dir: "Estaves allí, tu?. Ja no me'n recordo. He cantat a taaaaanta gent en esta vida!". Memorable Canaler, home de la terra, el riu i les muntanyes cantades, essència humana d'aquest tros entranyable de país, de quan la gent, al camp o al taller, cantava per diluir els mals que sempre hi ha hagut.